

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 6 korona
Félévre 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felelős szerkesztő:
B U D A Y B A R N A
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Csáky Albin gróf.

A mult hétnek fontos politikai eseménye: gróf Csáky Albinnak főrendiház elnökévé történt kinevezése. Csáky tudvalevőleg a Bánffy-kormány utolsó szakában azokkal a politikusokkal tartott, kik a szabadelvű-pártból kiléptek és a volt nemzeti párttal szövetkezve, immár letűnt politikai rendszer helyébe új, egészséges, biztató jövőt ígérő állapotot teremteni segítettek.

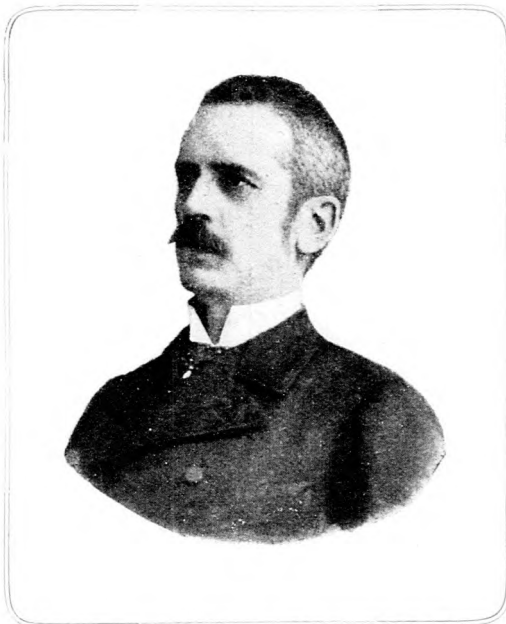
Csáky Albin gróf, az új főrendiházi elnök, a régi Csáky családsarja, 1841-ben született a szepesmegyei Krompachban. Ő is, mint atyja, korán kezdte közéleti szereplését; az alkotmányos élet visszaállítása után 1865-ben országgyűlési képviselőnek választották s reá két évre Szepes vármegye főispánja lett, majd később Sáros vármegyében lett főispán s már ez időben kapta valóságos belső titkos tanácsosi címét. Vallás- és közoktatásügyi miniszter 1888-ban lett. Intézkedései közül korszakalkotó volt az 1891-ben

kibocsátott u. n. elkeresztelési rendelet, mely a kath. lelkészi kar körében erős ellenállásra talált. Az ő érdeme, hogy a vegyes házasságból származott gyermekekre nézve a törvényhozás külön állami anyakönyvezetést rendelt el.

Ezután Csáky Albin teljes határozottsággal lépett az egyházpolitikai reformok terére, ami nem igen tetszett Rómában, de idehaza népszerűségét nagyban emelte s az ő kezdeményezésére fogott az akkori Szapáry-kormány a polgári házasságról szóló törvényjavaslatok kidolgozásához, melynek sok nehézség és mindenfelől tornyosuló akadály gördült eléje, úgy, hogy ez okozta a Szapáry-kormány bukását, ami meg is történt, de Csáky Albin gróf bennmaradt az új kabinetben, mely Wekerle elnökségével jött létre. Az egyházpolitikai reformok a képviselőház elé kerültek törvényjavaslat alakjában s óriási viharokat idéztek elő, de Csáky gróf teljes erővel harczolt a reformok érdekében.

E képviselőházi vitákban szelid jelleme, komoly, minden czikornyától ment, de azért mégis igen hatásos ékesszólásával megnyerte ellenfeleinek elismerését is. Mint miniszter sokat

dolgozott, sok üdvös alkotásunk köszöni neki létét. Sehol sem mutatkozott a kiseszközök és megalkuvás mesterének s helyét mindenütt mint oly férfi állotta meg, ki szíven viseli hazája boldogulását és előhaladását.

CSÁKY ALBIN GRÓF.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb
magvak beszerzési forrása
ajánlható
Mauthner Ödön cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
Budapesten, VI. ker., Andrásy-ut 23. szám.

Szomoru szüret.

A szüret javában folyik az országban s itt-ott a termésben sincs hiány. Sajnos azonban, a mustnak nincs ára.

Amig tavaly jobb borvidékeken 15—16 forintot is kaptak gazdáink egy hektoliter mustért, addig mostanáig csak 11—12 frtos, sőt még 9—10 frtos árakról is lehet hallani.

Oka ezen hallatlan olcsóságnak az 1892-dik év óta folyton és következetesen emelkedő olaszországi borbehozatal, amit az alább feltüntetett hiteles statisztikai adatok minden kétséget kizárólag igazolnak. Ime itt adjuk a következő adatokat:

Év	Behozatott Olaszországból Hltr.	Értéke	Egy Hektó átlagos ára
1892.	283.073	4.953.777 f.	17 f. 49 k.
1893.	632.726	9.490.890 f.	15 f. — k.
1894.	504.194	6.302.425 f.	12 f. 30 k.
1895.	226.453	2.943.889 f.	13 f. — k.
1896.	525.479	7.356.706 f.	14 f. — k.
1897.	929.740	10.227.000 f.	10 f. 99 k.
1898.	893.079	10.092.000 f.	10 f. 98 k.

Már most azt kérdezzük, hogy bírhat-e egy magyar szőlőtermelő egy olaszországi termelővel versenyezni, amikor az olasz bor ily olcsó árak mellett kerülhet be hazánkba kimérés céljából? Bizony nem tud.

Hogy pedig a bor Olaszországból ily csekély ár mellett kerül be, annak oka az, hogy az olasz szőlőtermelő az ő szőlőjét sokkal csekélyebb, mondhatni felényi költséggel állíthatja elő, mert ott több a munkáskéz és következésképpen a napszám, szakmány és évi bér is olcsóbb.

Mindezt pedig a magyar törvényhozás nem vette figyelembe, hanem megengedte, hogy az olcsó olasz bort 3 frt 20 kr. kedvezményes vám mellett áraszszák a magyar piacra. Holott az eredeti borvám 20 frt volna. Lám, milyen baj ered a vám kijátszásából! Most persze a magyar termelő nem versenyezhet az olcsó olasz borokkal; ezzel borkereskedelmünk tönkre van téve és nem is javulhat a helyzet odáig, míg az olasz borok beözönlését magas vámokkal meg nem akadályozzuk. 1903-ban következik el az új szerződések megkötésének ideje; akkor résen kell állanunk!

Sokat ártott borkereskedelmünknek az Engel-féle borpancsolók hamisítása is. Most már van szigorú bortörvényünk, kár, hogy Ausztriában ilyen nincs. Ott még szabad mübort forgalomba hozni. Követelnünk kell tehát, hogy ott is tiltsák be a pancsolást. De maguk a termelők is óvakodjanak a pancsolástól. A mustnak vízzel való felöntése szokásos a kiscsászák között, pedig ebben nincs haszon, rájönni is könnyű s büntetést von maga után. Jó lesz tehát őrizkedni ettől.

De nemcsak a rossz vámpolitika s az emberi hamisság okozzák boraink elértéktelenedését, de az a körülmény is közbejár, hogy az eladósodott kis szőlősgazdáknak pénzre van szükségük s már must alakjában eladják borukat, mielőtt a jobb árviszonyokat bevárhatnák.

Ezen a bajon a földmivvelésügyi miniszter pinczeszövetkezetek létesítése által akar segíteni, amely szövetkezetek előleget adnának a kistermelőnek s borát annak idején jól értékesítenék. Kérünk minél előbb ilyen szövetkezeteket! Kormány és vezető politikusok lássák meg, hogy sok baj van itt s lépjenek a tettek terére, mert ha szomoru aratások után szomoru szüretetek következnek, mi lesz akkor végre a magyar gazdából?

Uj zászlós urak és főispánok.

A Széll-kabinet kormányra jutásából a régi rendszer megváltoztatását magyarították ki és, amint a következmények igazolták, nem is hiába. De amennyiben kormányzati rendszer nem változhatik gyökeresen, ha a személyek a régié maradnak, ennél fogva bizonyosra lehetett venni, hogy a kormány rövidesen új főispánokat fog kinevezni a régié egy része helyett. A régóta várt személyi változások végre megkezdődtek. A hivatalos közlöny több zászlós ur és főispán kinevezéséről ad számot.

Ő Felsége a király ugyanis gróf Szapáry Gyulát, tárnokmesterré, gróf Csekonics Endrét főasztalnokmesterré nevezte ki. Ezek persze csak tiszteletbeli állások, amelyek azonban a magyar királyi udvartartásnak legfőbb méltóságait jelképezik. A főrendiház elnöki székében az egészségi állapota miatt visszavonuló gróf Károlyi Tibort gróf Csáky Albin váltja fel, a szintén egészségi okokból visszalépő báró Vay Béla alelnök helyét Ermszt Kelömen foglalja el. Daruváry Alajos alelnöknek szintén egészségi viszonyokból történő visszalépése szintén elhatározott dolog, de utódját illetőleg e tiszben eddig nincs megállapodás, csak annyi bizonyos, hogy a főrendiház elnökségének harmadik tagja a protestáns főurak köréből szemeltetik ki. A főrendiház is új elnökséget kap tehát és a kiválasztottak osztatlan rokonszenvvel találkoznak, mert valamenynyien a magyar politikai életnek kipróbált és köz-tiszteletnek örvendő vezérei voltak eddig is.

A főispáni karban következő változások történtek: Kinevezték Zólyom vármegye főispánjává Kürthy Lajost, Liptó vm. főispánjává Szmracsányi Arisztidet, Árva vm. főispánjává Csillaghy Józsefet, volt alispánt, Sáros vm. főispánjává dr. Bárdossy Jenő, földmivvelésügyi miniszteri osztálytanácsost, Arad vm. és Arad sz. kir. város főispánjává Urbán Iván földbirtokost és Ujvidék sz. kir. város főispánjává Péter Pált, belügyminiszteriumi segédtitkárt.

Agráriusok diadala.

(A kassai agrárgyűlés.)

Nagy és fényes napja volt az agráriusoknak e hó 8-ikán Kassán. E napon folyt le ugyanis az agrárgyűlés, a melyről már hirt adtunk olvasóinknak. Ez a gyűlés főként a középosztály bajainak orvoslási módjaival foglalkozott. A Magyar Gazdaszövetség rendezte a gyűlést, de részt vett azon több száz gazda és képviselve volt a kormánytól kezdve majdnem valamennyi gazdasági egyesület. Gróf *Désseffy Aurél* elnök nyitotta meg a gyűlést s utána rögtön gróf *Mailáth József* lépett az előadói székre s a „Középosztály és a nép“ czim alatt tartotta meg nagyérdekű előadását, melynek végszavai a következők:

„A hitel rendezése, az örökösödési rend megváltoztatása, a nevelés kérdése, főleg pedig a szövetkezetek létesítésének kérdése. Ezek volnának a legfontosabb feladatok. A fogyasztási szövetkezetek csakis a tisztességtelen uzsora ellen indítják meg a harcot és a kereskedelem kinövéseit akarják lenyenesni. Azt azonban, hogy a tisztességes kereskedelem szükséges az államban, tán felesleges is hangsúlyozni, az ellen tehát harczról szó sincs. A középosztálynak kell kezébe ragadni a vezérszerepet, mert csak így kelthet maga iránt bizalmat a gyengékben. Ezt is meg lehet teremteni. Állítson fel az állam minden községben házat, a hol minden komoly munkát és szórakozást megtaláljon a nép. Alakítsanak fogyasztási szövetkezeteket, házi ipart. 48 óta a viszonyok megváltoztak, a fejlődés örökös küzdelemmel jár. A XX. század feladata a középosztály megmentése. Ne szégyelje a középosztály a munkát; ha önmagában gyenge, akkor szövetkezzék, mert mindig csak a becsületes munkával lehet megteremteni a boldog családi otthont.“

Bujanovics Sándor arról beszélt, hogy a középosztály úgy szerezheti vissza régi vezető szerepét, ha gyermekeit abban a helyes szellemben neveli, a mely semmiféle tisztességes munkában nem lát szégyent.

Gróf *Károlyi Sándor*, a magyar hitelszövetkezetek megalapítója, különösen a szövetkezetek nevelő és erősítő hatását méltányolja. A szövetkezetek hivatottak arra, hogy a gyengéket megerősítsék s a középosztály és a nép közötti bizalmat helyreállítsák. Az agg főúr nemes eszméi közlekedést keltezték.

Makfalvai Géza azt fejtegette, hogy a földbirtokok végnélkül való elaprózása mily befolyással van az alsóbb osztályok elszegényedésére és a kivándorlásra. Megállapítandónak tartja azt a legkisebb birtokot (birtokminimumot), amely már többé fel nem osztható. Ez a tárgy örökösödési törvényeinket is érinti, tehát alaposan kell foglalkozni vele, mielőtt megoldásra juthatnánk.

Bernát István a hitel javításának módjairól és raktárszövetkezetek létesítéséről tartott igen érdekes előadást.

Gróf *Zselénski Róbert* végül azt indítványozta, hogy a jövőben kötendő vám- és kereskedelmi szerződéseknél a magyar nemzeti termelés jobban megvédelmezendő; ha ez nem megy Ausztriával közös vámterületen, akkor válják külön a magyar. Javasolja továbbá, hogy a gyűlés követelje, hogy a tőzsdén ne legyen szabad papirosbuzával játszani.

Az összes javaslatokat egyhangulag elfogadta az agrárgyűlés. Még az agráriusok ellenségei is beismerték, hogy ez a gyűlés mérsékelt hangon, hazafias szellemben tartotta tanácskozásait és mindenki, aki hozott határozatait megvalósítani igyekszik, a magyar nemzet igaz érdekeit szolgálja.

Országgyűlés.

Eppen száztizenegy napig tartott a képviselőház szünete, amely e hó 8-ikán véget ért.

Az ülés megnyitása után *Szell Kálmán* miniszterelnök rögtön azt a javaslatot tette, hogy vegye ott fel a Ház munkálkodását, ahol abban hagyta. Elsősorban tehát a birtokosok és gazdatisztek jogviszonyát szabályozó törvényjavaslatot vegye tárgyalás alá, azután a kereskedelmi megrendelések gyűjtésére vonatkozó törvényjavaslatot. Ezek után következnek a termelők és dohánykertészek jogviszonyáról szóló, majd az öntöző-csatornák létesítéséről szóló törvényjavaslat. Mig ezekkel elkészül a Ház, addig az állami költségvetés is tárgyalható lesz.

A miniszterelnök javaslatát elfogadták. Egy kis vita kezdődött ezután, mert *Rakovszky* figyelemztette *Szell Kálmánt*, hogy az összeférhetlenségi törvényjavaslat benyújtásáról megfeledezett, de *Szell* azzal felelt, hogy ez még nem multa idejét, mert a kormány a jelenlegi országgyűlés időszaka alatt igérte ezt a törvényjavaslatot benyújtani, már pedig az országgyűlésnek még nincs vége.

Az 1901. évi állami költségvetés.

Szeptember 10-ikén terjesztette a Ház elé *Lukács László* pénzügyminiszter a jövő évi állami költségvetést, melyet előzetes tárgyalás végett a

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZ-GYÁR

Fuchs és Schlichter

BUDAPEST,

VI., Angyalföld, Jász-utca 7.

Csakis a hazai ipart pártoljuk. — Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek berendezése.

← Árjegyzékek, költségvetések, tervek INGYEN és BÉRMENTVE. →

pénzügyi bizottságnak adtak ki. Költségvetésünk összege ismét felülhaladja az ezermillió koronát.

Összes kiadások 1.056,545.417 korona.

Bevételek összesen 1.056,532.297 „

Vagyis fölösleg mutatkozik 35.880 „

Jelentékenyen emelkednek a kiadásai a belügy-miniszternek 883.000 koronával; a kereskedelmi miniszternek 7,900.000 koronával; a földművelésügyi miniszternek 2,793.000 koronával és így tovább. Mindenütt több kell, mint eddig kellett. A nagyobb kiadásokkal szemben emelkedni fognak ugyan az adójövedelmek is, de ennek mi nem örülünk. Jobban örülnénk annak, ha az adójövedelmeket nem kellene fokozni s a kisebb bevétellel is kijönnénk. Képviselőinknek az a legelső feladata, hogy az államháztartásban szigorú takarékosságot igyekezzenek létrehozni.

A trónörökös házassága.

Szél Kálmán javaslatára törvényeink közé czikkelyezték Ferencz Ferdinánd m. kir. hercegnek azt a nyilatkozatát, amelyet Chotek Zsófia grófnővel történt házassága alkalmából kiadott s amelyben a házasságából származó gyermekek és azok utódjai részéről lemond a trónöröklés jogáról. Most tehát zavar nem támadhat, mert a magyar törvényekben is nyoma van annak, hogy a Ferencz Ferdinánd jelen házasságából eredő gyermekek a magyar trónt nem örökölhetik.

Püspökök a kivándorlás ellen.

A közelmúltban több egyházfő adott ki pásztorlevelet, melyben egyházmegyéje papságát felhívja, hogy a folyton terjedő kivándorlás megállítására kövessenek el mindent. Iparkodjanak a népet a szószelekről meggyőzni, hogy a kivándorlottak nagy része nem éri el célját. Új hazájukban jobb sorsot nem bírnak maguknak teremteni, sőt ellenkezőleg még nagyobb nyomor vár rájuk.

Legutóbb Fenyvessy főispán felkérésére Fehér Ipoly pannonhalmi főapát bocsájtott ki ily tartalmu pásztorlevelet, melyben a fenhatósága alá tartozó lelkészeket mozgalomra hívja fel a kivándorlás ellen.

A sajtóban évek óta irnak a kivándorlás ellen, sokszor nagyon is meggyőző erővel festik le a kivándorlottak nyomorát, azokat a viszontagságokat, melyen honfitársaink keresztülmennek, akár utközben, akár új hazájukban. Sajnos, mindennek édes-keves eredménye mutatkozott eddig. Ha nincsenek is az új világban valami rózsás viszonyok, azonban a nép tudja azt nagyon jól, hogy Amerikából ma is szép számban érkeznek dollárok. Ott, ahol a munkás saját fentartásán kívül még félre is tehet keresményéből, ott — azt hiszik — a helyzet bizonyára nem rosszabb, mint idehaza, ahol a föld népe, a kisiparos, a munkás egyformán küzd a létfenntartással és sokszor van kitéve a legnagyobb nyomornak. Népünk így gondolkozik, azért a kivándorlás ellen folytatott minden küzdelem meddő marad mindaddig, míg a gazdasági helyzet jobbra nem fordul. Ha a gazda megkapja természetmennyéinek méltányos árát, ha a kisiparos nem lesz kénytelen veszteségre dolgozni, ha a munkásnép tisztességes munkabért kap: akkor nem lesz kivándorlás se többé.

Ha megszüntetjük az uzsorát, rendezük a hitelviszonyokat, olcsóbbá tesszük a megélhetést, jövedelmezőbbé a gazdálkodást: akkor elejét vettük a kivándorlásnak is. Magunk részéről tehát azt szeret-

nők, ha püspökeink élére állva annak a gazdasági törekvéseknek, melyeknek eddigé is oly szép eredményeit tapasztaltuk, a kivándorlás megakadályozását szövetkezetek alakításával törekednének elérni. Minden egyes szövetkezet, legyen az hitel, vagy fogyasztási, vagy pedig ipari szövetkezet, egy téglahoz a szilárd falhoz, melyet a kivándorlók utja elé építünk. Ha tehát papjaink igazán szívükön viselik a rájuk bízott hívők érdekét, legyenek zászlóvivői a szövetkezeti eszmének.

Az iszákosság.

A statisztikai adatok megdöbbentően tanusítják, hogy az iszákosság a legtöbb államban mind nagyobb arányokban folytatja pusztításait és oly körökben is kezd kiterjedni, melyek attól eddig távol állottak. Rendszerint minden bűnös szenvedély az iszákossággal jár együtt, így többek közt az Isten káromlása is. Míg a mértékletesség, melyet szent Pál apostol a „lélek gyümölcsének“ nevez, a lélek épségét és a kedélyélet egyensúlyát föntartja s megóvjá: addig az iszákosság eltompítja, sivárrá teszi az ember kedélyvilágát s nem is képes az ily állapotban vallásosan gondolkodni és keresztényileg imádkozni. Ugyanazért szent apostol méltán sorolja a részegséget azon bűnök közé, melyekben részesek Isten országát el nem nyerik és a mértékletelenséget nagy bölcseséggel úgy állítja oda, „mint Krisztus keresztjének ellenségét“.

Azon nagy veszélyt, mely a lelki életet az iszákosság részéről fenyegeti, fölismerve, keresztényi kötelességünk teendőit e téren nem lesz nehéz megallapítanunk s körülírunk. Mint fönnebb említettem, az apostol elítéli a részegséget és ajánlja a mértékletességet: de a kereszténység a felebaráti szeretet művét is kötelességünkké teszi és e felebaráti szeretetből folyik az a kötelesség is, hogy mások sulyhelyzetén lehetőleg segítsünk, az eltévelyedetteket utbaigazítsuk, a süllyedőket megmentjük, mi által Istennek kedves munkát teljesítünk. A kik az iszákosságnak rabjaivá lettek; önmaguktól nem fognak javulni, jobb utra térni, a józanok föladata őket vezetni, irányítani.

Követendő dicső példánk lehet e téren is szentes atyánk XIII. Leó, ki több alkalommal nyilatkozott az iszákosság ellen.

Régebben is — különösen Angliában — katolikus egyházi férfiak állottak az alkoholizmus elleni mozgalom élén. A 30-as években Mathew atya, a lelkes kapuczinus Irlandban valóságos kereszties hadjáratot folytatott a szeszes italok ellen, a teljes tartózkodást hirdette a szeszes italoktól s az ugynevezett teljesen tartózkodók tábora hatalmas ékesszólásának ereje által óriásilag fölszaporodott; úgy, hogy akkor a szeszes italokból tartózkodók egyesületének nem kevesebb, mint 1,800.000 tagja volt.

Irlandban is van ily kath. jellegű mértékletességi liga „szent Miklós-liga“ név alatt, mely a szeszes italoktól való teljes tartózkodás elvét fogadta el s főleg a papnöveldékben alkalmazták, hol a növendékek legnagyobb része szeszes italt egyáltalán nem élvez.

Az angol egyháznak is vannak kiterjedt mértékletességi egyesületei és a misszionáriusok, kik egyuttal legtöbbnyire valamely mértékletességi egyelet megbízottai, a hadsereg és haditengerészet körében szereznek a mértékletességi ügynek híveket, ezenkívül a fogházakat és börtönöket is megláto-

gatják s a fegyenczeket, kiket sok esetben az alkoholizmus hozott oda, szivreható rábeszélés által megjavítani s a mértékletesség híveivé átalakítani igyekeznek.

Ime, az egyházi vezetés alatt mily hatalmas sereget lehet szervezni az iszákosság leküzdésére s a törekvés, mely erre irányul — az erkölcsi életmentés — a keresztény életelv mily közvetlen és gyakorlatias megvalósításának mondható!

De a tan- és nevelésügy az egyház saját iskoláiban, továbbá a hitoktatók működése a községi és állami iskolákban is — a szesz elleni küzdelemnek szintén sikeres eszközévé tehető.

Kívánatos volna, hogy az alkohol elleni oktatás már a képezdek tananyagába is fölvetessék: hogy a néptanítók a szesz italok kártékony hatását már a népiskolákban is előadhassák s bizonyos közegészségtani ismeretek már a népiskolákban is kötelezőleg oktattassanak; kívánatos ez a katolikus jellegű népiskolákban, illetve képezdekben is, de az értelemre hatni nem elég, a gyermeki kedélyt fogékonyra kell tenni, megszelídíteni, egész életre kiható lelki tanácsadások által megerősíteni kell, erre pedig elsősorban a hit- és valláserkölcsi oktatás vezet, ha az a mérsékletes jelleggel is, mint az isteni parancsnak megfelelő életmóddal behatóan foglalkozni. A rendes vásár- és ünnepnapok prédikációiban már eddig is gyakran hallottuk az iszákosság ostromozását, kívánatos, hogy ez a jövőben is minél gyakrabban ismételtessék, azonfelül főleg minél sürübben tartassanak e tárgy körül népszerű fejtegetések, a súlyos következmények előadása mellett kellene e tárggyal behatólag foglalkozni s mindjárt oda is hatni, hogy a *baj kiirtására törekvő mértékletességi vagy önmegtartóztatási egyesület nyomban megalakítsák és a tagok fogadalmat is tegyenek.* A katolikus népkörökben is folytatni kellene ezt az Isten kedve szerint való harcot az iszákosság ellen.

KÜLFÖLD.

A kínai állapotok és Waldersee haditerve? Gróf Waldersee, a hatalmak Kínában levő csapatainak fővezére látva, hogy a kínai háboru folyása nem felel meg annak a kívánalomnak, amelyet a hatalmak vártak és tapasztalva a kínai kormány fondorkodásait, ez okból új haditervvel állott elő. Waldersee terve először is a Pecsili tartományt kiéheztetni, melynek fővárosa Peking. Ez a terv a rendelkezésére álló haderővel keresztülvihető, de ha erejét szétforgácsolva több város irányába indít hadoszlopokat, a nagy távolság, rossz összeköttetések és

járatlan utak miatt elgyöngíti haderejét, sőt a kínaiak egyenesen erre törekednek, hogy így részletenkint birkózhassanak meg ellenségeikkel. A gróf Waldersee terve tehát igen fontos és valószínű, hogy a szövetséges hatalmak ebbe a tervbe bele fognak nyugodni.

Ami a kínai háborut illeti, az foly szakadatlanul és a hírszolgálat gyöngébb, mint valaha. Irnak össze-vissza s ebben a hazudozásban a kínaiak nagy mesterek. Több ütközetről is jött tudósítás, melyek már az új fővezérelt alatt történtek. A német császárhoz intézett táviratot már nem vehetik komoly szándékunak, mert a kínai császár és kormány mindent fonákul teszen. Békét hirdet és hadakozni kezd. Hogy Khina tartományait úgy a kereszténységnek, mint az európai kereskedelem részére biztosíthassák, ahhoz szükség, hogy először is Kínában rend és csend legyen, ami pedig nem hamar lesz, ha történetesen az éhínség nem kezd közreműködni. Békéről Kelet-Ázsiában még egyelőre nem beszélhetünk.

A burok. Nem háboru már az, amit az eltiport bur nemzet folytat Dél-Afrikában, hanem végveregődés. Hanem a szabadság szelleme még ezt a végső vonaglását is hatalmassá teszi a bur oroszlanak. Mert nehéz volt leverni a burokat ennyire is, azonban teljesen leverni lehetetlen. Roberts lord, angol fővezér, már háromszor határozta meg az időt, amikor elhagyja Afrikát, de bizony belátta, hogy amint kitétte a lábát Transzválból, nyomban elől kezdődik a háboru és a burok újra fegyvert ragadnak. Nem is lesz az angoloknak soha nyugodalmuk azon az átkos földön, melyet egy művelt, szabad nemzetől vettek el a civilizáció nevében. Krüger Pál, a köztársaságok elnöke utban van már Európa felé. Ugy híresztelik, hogy Triesztben fog kiszállani és onnan vonattal megy Hollandiába. Közel jár tehát Magyarország földjéhez, ahol rokonérzelemre talált a bur nemzet.

A harcztérről azt jelentik, hogy Vepener, Rouxville és Vyksburg ismét a burok kezébe esett. Az angol tulerő még most sem képes elnyomni őket. Az angolok attól tartanak, hogy Oránzs állam összekötővasutját gyakran elrombolják a burok, tehát egy új vonalat építenek Natál felől. A burok bekerítését

A FÜGGETLEN UJSÁG

kiadóhivatalában

Budapest, IX., Üllői-ut 25., „Köztelek“

➔ Bérmentes küldéssel együtt. ➔

KAPHATÓ:

Honszerző őseink Históriája.

Ára 40 fillér.

Kossuth Emlék

Írta: CLAIR VILMOS.

Füzet példány ára 40 fillér. — Vászonba kötve ára 60 fillér.

Karikás János Amerikai Kalandjai.

Ára 50 fillér.

hasztalan kísérelgetik és a háboru kicsinyben tovább foly határtalan időnkig. Vajjon mikor lesz vége? Azt hisszük, hogy a burok a szolgásgot nem szokják meg soha, mert a bur szabad nemzet.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A ki másnak vermet ás . . . Hein Sámuel ügynök ravasz ötlettel akarta zilált pénzügyi viszonyait föllendíteni. Bepörölte Zmeskál Zoltán képviselőt 300 forintra és majdnem ugyanannyi járulékra. Azt mondta, hogy huszonöt esztendő előtt buzára háromszáz forint foglalót adott Zmeskál Zoltán édesapjának, néhai Zmeskál Mórnak, de az öreg ur nem szállította a buzát s a foglalót sem adta vissza. Hein egy koronatanura hivatkozott: Frankl Móra, a ki Budapesten a Király-utezában lakott. A budapesti VIII. kerületi járásbírószág tehát elküldte a bejelentett tanunak az idézést. A kézbesítő nem igen firtatta a dolgot, hogy csakugyan ott lakik-e az a Frankl Mór, a kit Hein tanunak bejelentett. A házmestertől csak annyit tudott meg, hogy valahol a második emeleten, albérletben lakik egy Frank nevű ember s a kézbesítő, mivel ezt a Frank akkor nem találta otthon, az idéző végzést kifüggesztette az ajtajára. Hein Sámuel, a ki napokig leste a Király-utezában a kézbesítőt, levette a kilincsről az idézést s jelentkezett vele a járásbírónál, mondván, hogy ő Frank Mór, a koronatanu. És vallott a maga dolgában mint a parancsolat. A jegyzőkönyv aláírásánál azonban elfelejtette a szerepét s a maga nevét írta alá a Frank neve helyett, a kinek képében megjelent. Így derült ki a turpissága. Hein Sámuel közokirathamisításért vád alá helyezték és a törvényszék az öreg bűnöst *három esztendői börtönre ítélte*. Az ügyész indítványára Hein Sámuel nyomban le is tartóztatták.

Pénzhamisítók. Csermák István, Tadies Miklós és Horhi Sándor alsó-némedi parasztok a könnyű meggazdagodás reményében pénzhamisításra adták fejüket. A büntető törvényszék aligha látott még sikerültebb hamisítványokat, mint a milyen sikerültek voltak azok az egyforintosok, a melyeket ezek az egyszerű földmivesek készítettek. Künn a külső Váci-uton a gyümölcsáros kofáknál egyremásra váltották be ezeket a hamis forintosokat. Ez év márczius 14-én azonban az egyik kofa véletlenül észrevette, hogy hamis forintost kapott. Csakhamar kézrekerültek a hamisítók, a kik közül Csermák Istvánt *három évi*, Tadies Miklóst *öt évi fegyházzal*. Horhi Sándort pedig *hat hónapi fegyházzal* sújtotta a budapesti törvényszék. A királyi ügyész megnyugodott, az elítéltek ellenben fölebbezték az ítélet ellen. A királyi tábla most tárgyalta az ügyet és okainál fogva *helybenhagyta* a törvényszék ítéletét.

Az igazság áldozata. Lipcsében a mult év karácsonya táján olyan eset történt, ami magában ugyan elég közönséges, de a következményei szinte példátlanok. Erdemes foglalkozni vele.

Valami Glotz nevű rendőr minden igaz ok nélkül bántalmazott egy fiatal orvost, sőt rendőrczimborái biztatására fel is pofozta. Herich Gusztáv dr., — így hívják a súlyosan megsértett embert, — bepörölte Glotzt; de ámbár a vallatás során a

rendőrök megbizhatatlanoknak nyilvánultak, úgy hogy esküre sem bocsátották őket: a bíróság a pofozkodó rendőrt felmentette s az ügyész ráadásul még azt indítványozta, hogy a doktor ellen meg kell indítani az eljárást a — rendőr megsértése miatt. Herich magán kívül volt, hogy elégtételt törvényes uton nem kaphatott, s elkeseredésében azt határozta, hogy maga vesz magának elégtételt. Még aznap este kiment oda, ahol Glotz őrségen állott, s botjával úgy elverte a rendőrt, hogy lepedőben kellett hazavinni. Most aztán újra a törvény elé került. Az elnök kérdésére, hogy mi birta erre a brutálitásra, nyugodtan elmondta, hogyan járt volt Glotzczal, mily ok nélkül pofozta fel őt, s aztán még sem büntették meg. Ezt el nem viselhette. Jogával élt, ugymond, amikor megszerezte magának a kellő elégtételt. — Ezzel fejezte be szavait: „A bíróság engem jogosan el nem ítélhet most, mert én csak a kölcsönt adtam vissza. Kijelentem, hogy igazságot akarok mindenáron, s ha elítélnek, megverem azokat is, akik az ítéletet hozzák.“ A bíróság a legnagyobb méltatlankodással ítélte el az igazát védő doktort három hónapi fegyházra; de megjárta vele. Alig szabadult ki Herich Gusztáv, most október elsején — megvárta a törvényszéki épület folyosóján az elnököt, s az ügyészt s mind a kettőt jól elpáholta bottal.

Most már betelt a mérték. Nem sokat teketóriáztak Hericheszel, hanem rövid uton, szinte rögtönösen, új tárgyalás elén idézték. Elitelték a legsúlyosabban, ahogy a paragrafus engedte: teljes két esztendőre.

Ez a tárgyalás a napokban volt Lipcsében.

Es ime, a makacs vádlott újból kijelentette, hogy ő igazságtalanságot senki fiától el nem tűr, megmarad régi elve mellett, s ahányszor elítélik, mindannyiszor újra megbotozza bírát, ha egész jövője tönkre megy is emiatt.

Herich Gusztávnak alkalmasint máris sikerült az, hogy tönkretegye magát — az igazság nevében. Nem ő rá szégyen ez, hanem arra az igazságszolgáltatásra, amely léhán, lelketlenül és mégis gögösen teljesíti szent feladatát, amelyre nem méltó.

Előfizetési felhívás.

1900. október hó 1-ével új előfizetést nyitottunk a

FÜGGETLEN UJSÁG-ra.

Akinek előfizetése szeptember hó 30-án lejárt, az, kérjük, sziveskedjék előfizetését mielőbb megújítani miután ezek a t. előfizetők előfizetésük megújításáig több számot már nem kapnak és így a lap szétküldésénél zavarok állhatnának be.

Az előfizetési pénzek beküldésére kérjük azt az utalványt felhasználni, melyet a szeptember hó végéig előfizetett olvasóinknak külön levélben küldtünk meg. A ki netalán ezen utalványt nem kapta meg, az sziveskedjék előfizetését — a név, lakás és utolsó posta kitüntetésével — közönséges postautalványon mielőbb beküldeni.

Előfizetési ár:

**Egész évre 6 korona, félévre 3 korona,
negyedévre 1 korona 50 fillér.**

A „*Független Ujság*“ eddigi irányából mindenki meggyőződhetett arról, hogy a lap megalapításakor adott programunkat hiven betartottuk. Minden öndicséretnél többet jelentő sikerre mutathatunk abban a tényben, hogy a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége“ lapunkat választotta ki hivatalos közlönyének.

Ezzel erőnkben gazdagodva haladunk a régi utakon. Programunk ezután is a „*a nemzeti szellem fejlesztése, a vallásos irány istápolása és megrvédése a kisemberek, az alsóbb osztályok gazdasági érdekeinek.*“

Beesületos törekvéseinkben segítsenek t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentul is hiven csoportosuljanak a „*Független Ujság*“ kibontott zászlója alá.

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „*Független Ujság*“-ot tehetségéhez képest terjeszteni iparkodják.

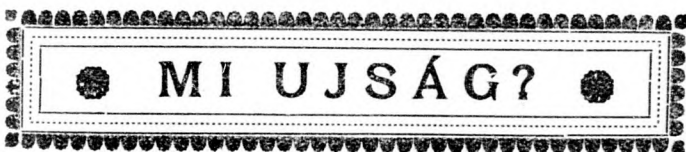
Hazafiui tisztelettel

A „**FÜGGETLEN UJSÁG**“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

 Mutatványszámot ingyen és bérmentve küldünk bárkinek.

Aranytoll a pápának. A hét elején fogadta a pápa a nápolyi zarándokokat, akik egy drágakövekkel kirakott remekmű aranytollat nyújtottak át a pápának. A pápa nagyon megörült a szép ajándéknak és a zarándoklat vezetőjének beszédére azt válaszolta, hogy ezzel a tollal fogja először leírni az új század első datumát.

— Nagybeteg püspök. Hidassy Kornél szombathelyi püspök állapota a héten aggasztóra fordult. Folytonosan eszméletlenül fekszik. Senkit sem ismer föl és világos pillanatai rövidek és ritkák. Orvosai konyakot adnak be neki tejjel és éter-befecskendezést alkalmaznak. Környezete földadott már minden reményt. A katasztrófa kikerülhetetlen.

Véres bíróválasztás. Szász-Régenből írják, hogy Toplicza községben iszonyú vérengzés volt a bíróválasztáson. A szászok, a kik valamivel többségben vannak, Ziegler József volt bírót akarták megválasztani, míg a románok a saját emberük mellett foglaltak állást. A mikor a szavazás megkezdődött, a románok utat akartak törni a szavazó-helyiséghez, de a szászok visszatartották őket. Borzasztó verekedés támadt erre a község háza udvarán. A csendőrök kiűritették ugyan az udvart, de a verekedést az utcán is folytatták. Schultheisz Józsefet és Zimmernmann Jakabot agyonverték, a sebesültek száma pedig hatvannyolezra megy.

A szent kapu bezárása. A szent év alkalmából tömérdek zarándok járt az idén Rómában. A zarándoklatok vezetősége úgy akar intézkedni, hogy a szent kapu bezárása alkalmából a zarándokok legnagyobb számban legyenek jelen Rómában. Ennek következtében a zarándoklatokat úgy osztják be, hogy december második felében, amikor a szent kapu bezárási ünnepélye lesz, legalább százezer zarándok jöjjön Rómába. — A vatikáni főpénztárnok a szent év jövedelmét 600 millió frankra becsüli. Így tehát az anyagi siker fölülmulja a legvérmesebb reményeket is, mert a Vatikánban legfeljebb 200 millió lira jövedelmet reméltek. Az olasz vasutak csak abban az esetben voltak hajlandók rendkívüli meneteket rendezni, ha a rendezőség kezeskedik 1 millió zarándokért. Ennek fejében 30.000 lira bánatpénz előleges lefizetését követelték. Ezt az összeget azonban már visszafizették, mert a zarándokok száma már jóval felülmulja a milliót.

Börtön és vas a „hier“-ért. Turócz-Szt.-Mártonban megtörtént az eddig páratlanul álló eset, hogy egy honvédtartalékos, ki az ellenőrzési szemlén jelen helyett hierrel jelentkezett, az ellenőrző szemle vezetésével megbízott tiszt letartóztatta. Az ottani tót nyelvű ujság, mely az esetről keseregve ad hírt, még azt is fölemlíti, hogy a germanizáló honvédtartalékos a századparanesnokság hat napi fogságra ítélte. Ezt igazán jól tette.

A dühös majom. Lellén sajnálatos baleset érte Szalay Imre volt országos képviselőt és földbirtokost. Afrikai utjából egy majmot is hozott magával, a mely a minap kiszökött ketreczéből. Szalay simogatni kezdte, hogy visszaesalja a ketreczbe, de a majom ráugrott s balkezén a kézesuklót és az ütőeret átharapta. Szalay állapota, különben is beteges lévén, nagyon aggasztó, mert sok vért vesztett. A veszedelmes majmot azonnal agyonlövötte.

Kettős ikrek. Tamásfalva torontálmegyei községben Nagy Ferencz telkesgazdának a felesége négy élő gyermeket szült a világra, két fiut és két leányt. A fiuk pár óra mulva ugyszólván egyszerre haltak meg, a lányok azonban, anyjukkal egyetemben, a legjobb egészségnak örvendenek.

Sikkasztó városi tisztviselő. Orsován egy uriasan öltözött fiatalembert tartóztattak le. Romániába igyekezett, de Galatznál kitűnt, hogy nincsen utlevele. Katonaszökevénynek mondta magát, mikor igazolásra szólították föl és azt állította, hogy a negyvenhatodik gyalogezredből menekül. A román határőrök azonban kételkedtek a szavában és visszakísérték Orsovára, ahol hosszú vallatás után beismerte, hogy F. I.-nek hívják és pancsovai városi tanácsnok. Bevallotta azt is, hogy sikkasztott és Törökországban akart letelepedni. A sikkasztott pénz nagy részét még megtalálták nála és erős fedezett alatt Pancsovára kísérték.

A tiszti ovadék eltörlése. A tiszti ovadékokat legközelebb eltörlik, de nem nálunk, hanem a francziáknál. Az ottani kormányzat ezzel azt célozza, hogy a hadsereget lassankint polgári mintára akarja berendezni s így el fog oszlani a katonaság és polgárság között levő válaszfal.

A legsúlyosabb büntetés. Szerbiában mondták ki a napokban a világ legszigorubb büntetését. Ő felsége a király nevében ítélték el egy asszonyt — hallgatásra. A bőbeszédű asszony szaladt fűhöz-fához s mutogatta a pecsétes, komoly ítéletet, amely eltiltotta őt a beszédétől. Elvált az urától ez az asszony, de azért folyton üldözte pletykáival. A férj erre rágalalmazásért bepanaszolta a bíróságnál s az ítélőbíró — úgy látszik, jókedvében — hallgatásra ítélte el a szapora nyelvű asszonyt. Ennél szigorubb ítéletet nem mutathat fel a világtörténelem.

Törvényszék Baján. Baján erős mozgalom indult meg az 1897-ik évben megszüntetett királyi törvényszék visszaállítására. Több bizottsági tag kezdesére a törvényhatósági bizottság elhatározta, hogy nagyobb küldöttség útján emlékiratot fog átnyújtani a miniszterelnöknek és az igazságügyminiszternek és azt a képviselőházban is szétfogja osztani. A városi közönség már régebben felajánlotta a törvényszék ezéjaira az „Arany Bányához” címzett nagyvendéglőt és azt szükség esetén át is alakíttatja.

Bányaszerencsétlenség. Szabocsbányán a múlt pénteken halálosvégű szerencsétlenség történt a Dunagőzhajós-Társaság György-aknájában. Két bányász dolgozott az aknában s egyszerre az aláásott széntőmeg lezuhant s az egyiket, Vojtek Manót, maga alá temette. A másik bányász csak esekély sérüléseket szenvedett és sietett segítségért, de mire emberek jöttek s a lezuhant széntőmeget eltakartották, alóla csak Vojtek holttestét húzhatták ki.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A bor készítéséről.

Szüret után a must erjesztése és további kezelése a teendő.

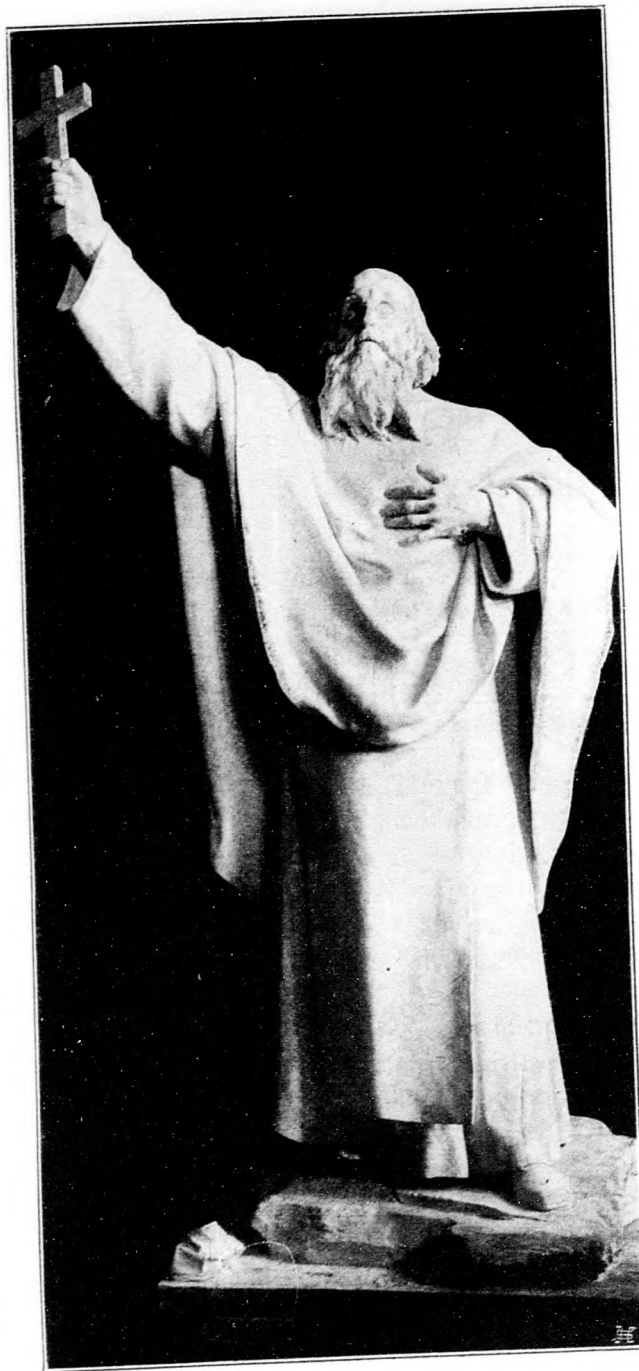
E cézből a már előzetesen rendbehozott és kénezett hordókat tiszta hideg vízzel jól ki kell mosni s a vizet belőlök kicsurgatni. Nem szabad a hordót közvetlenül a must lefejtése előtt megkénezeni, mert a kevés kénezés is igen késlelteti és hosszú lefolyásúvá teszi az erjedést.

A tiszta hordókba a mustot sajtárokka vagy borszivattyúval átfejtjük, úgy hogy a hordónak része üresen maradjon, hogy erjedéskor a must a hordóból ki ne fusson.

Az erjedés az idő melegségéhez képest 12—24 óra múlva megkezdődik, nap-nap után rohamosabb lesz, a must erős pezsgésben van, mintha forna, ezt nevezik zajos erjedésnek. Ha az élesztő a cukrot szeszre és szén-savra alakította át, az erjedés mindinkább esendeseedik és a zajos erjedés megszűnik. Ekkor a must nyugalomba jön és a bor seprőt rak le. S itt kezdődik az erjedés azon időszak, melyet utóerjedésnek nevezünk.

Az erjesztés lehet nyílt és zárt. A nyílt erjesztés a hordó nyitva hagyott aknájával megy végbe.

Előnye semmi, sőt sokszor nagyon hátrányos lehet. A zárt erjesztés, melynél a fejlődő szénsav a hordóból elillanhat, de a pincze levegője a hordóba egyenes uton be nem juthat, újabb időben mindinkább terjed. A zárt erjesztésre különféle csöveket használnak, de legjobb az u. n. *kotyogó* vagy annak hiányában homokkal megtöltött vászonzacskóval elzárni a hordó száját.

SZENT GELLÉRT.

AZ ŐREG ÉS A HALÁL.

Az utóerjedés a borkészítésnek azon időszaka, mely a főerjedés vége s a bor megtisztulása között van. A főerjedés megszűntével a hordókat fel kell tölteni hasonló minőségű borral, mert különben kivált a gyengébb borok könnyen megvirágosodnak. A feltöltögetett hordókat nem szabad a közönséges akonákkal beverni, mert az erjedés látszólagos megszűnése után a fiatal bor még mindig és folytonosan erjed egy kevéssé s a fejlődő szénsavból oly nyomás fejlődhet a hordóban, a mely azt szét is veti.

Ha tehát a hordót feltöltögettük az utóerjedés tartama alatt, a hordókat biztosító vagyis olyan akonákkal kell ellátni, mely alulról felfelé $\frac{2}{3}$ hosszig be van furva s ez a furat 5—6 keresztnyilással közlekedik a külső levegővel. Ezen lyukakat egy kaucsukgyűrű fogja körül, mely a szénsavat kibocsátja a hordóból, de levegőt be a hordóba nem. Ezen kis eszközt használva, nem lehet félnünk az utóerjedésnél többször előfordult hordószétvetéstől.

Az utóerjedés a még el nem erjedt ezukor mennyiségéhez képest rendszeren 3—4 hét alatt befejeződik, a bor kezd tisztulni, a borseprő a hordó alján lerakódik s készen van az új bor, melyet mindig szorgalmasan fel kell tölteni, mignem elérkezik a seprőről való lefejtés ideje, mely első fejtést rendszerint december hó derekán kell teljesíteni.

A takarmánynövények őszi ápolása.

A takarmánynövények közül a luczerna, lóhere, baltaczim, minthogy több éven keresztül marad meg helyén, törekvésünk ezeknél odairányuljon, hogy üdeségét és sűrűségét minél tovább tartsa meg. Legjobban érzük el ezt akként, ha a takarmánnyal bevetett táblát évenként legalább kétszer tavasszal, de főleg ősszel jó erősen megfogasoljuk. A borona fogai által megsértett gyökérkoronája számos új sarjat hajt s ez által az bujábban fejlődik, sűrűbb lesz. A lóherénél, ha netalán hézagok mutatkoznak, azokat be kell pergetnünk. A téli hideg, ha az erős is, ritkán tesz kárt a lóhere vagy luczernában, csak a víz meg ne állhasson rajta, miért is vízlevezető barázdákról kell gondoskodnunk. A lóherét nagy hátrány érheti, ha ősszel igen buján fejlődött és télen vastag hólepel borítja; mert akkor a levelek a hó alatt rothadásnak indulhatnak s az egész vetést tönkretelhetik. Ha tehát ősszel a lóhere feltűnően buján fejlődne, akkor kaszáltassuk vagy legeltessük le, azonban csak mérsékeltén és óvatosan.

A baltaczimnál azonban az első évi birkákkal való legeltetést okvetlenül hagyjuk el, a második, de különösen a harmadik évtől kezdve azonban a baltaczim is jól megtűri.

A téli fagyok ellen a luczernást szalmastrágyával szokták beteregetni, amely eljárás igen sokszor czélszerű.

Ősszel szokásban van még a takarmánytáblákat gipszezni, vagy ganéjlével megöntözni, amely eljárás legtöbbször igen jó hatást és több terméshozamot idéz elő.

A kopasznnyaku tyuk.

A kopasznnyaku tyuk, kiváló jó tulajdonságainál fogva megérdemelné, hogy minél szélesebb körben tenyésztetnék. Mint igazi magyar tyuk, ami viszonyainknak legjobban megfelel, edzettsége, gyors fejlődése, életrevalósága pedig, különösen a kisgazdáknak ajánlja tenyésztésre.

Tiszta vérben fehér és fekete színben tenyésztik. Langshan kakassal keresztezve pedig sötét vagy

1. ábra.

fekete és plimut-kakassal kendermagos színben. langshan és plimuttal való keresztezéssel főleg arra törekedtek, hogy a kopasznnyaku tyuk nagyobb testet kapjon. És ez a keresztezés sikerült is. A kopasznnyaku tyuk és langshan-kakas ivadécai hamar fejlődnek, 8 hónapos korukban már tojnak. A tojások

2. ábra

nagyrészt mind sárgás héjjal bírnak és sulyosak, A csibék élelmesek, fejlődésük gyors és hamar tollasodnak. A tojásból kikelt csibék 48 óra leforgása után rendkívül élelmesek, fürgék s a meghüléssel járó betegségekkel szemben ellentállók.

Első ábránkon langshan-kakas és kopasznnyaku tyuk keresztezéséből származó ivadékokat mutatunk be, míg a második ábra, a plimut-kakas és kopasznnyaku tyuk ivadékait tünteti fel.

Ami ez utóbbi keresztezésről mondható itt is áll az, a mit az elébb a langshan-kakas és kopasznnyaku tyuk keresztezéséről elmondtunk.

Igy keresztezve, de tiszta vérben is megérdelmi a kopasznyaku tyuk, hogy tenyészszük. Jó husképző, gyorsfejlődésű, szorgalmas tojó s edzett az idő viszontagságai ellen. A betegségekkel szemben is ellentálló s a takarmányozást a nyári hónapokban nem is kívánják, mert fürgeségük és élelmességükkel ők maguk szerzik meg azt.

Télen is, ha naponta csak kevés szemet kapnak, szorgalmasan tojnak s tojásuk szépek, egyformák és nagyok.

Az őszi faültetésről.

Hogy az őszi faültetés mennyivel több előnyt biztosít a tavaszi faültetés fölött, a fák biztosabb fogamzását s a helyiváltozást előidéző fejlődési zavarok enyhítését illetőleg, azt mindenki tudni fogja, aki őszzel szokott fákat elültetni. Itt csak avval hibáznak sokan, hogy balvéleményekből kifolyólag, egyik-másik szükséges tennivalót elmulasztják, ami nagy hiba.

Egy ilyen balvélemény az őszi ültetésnél szükséges beiszapolás ellen szól. Vannak ugyanis sokan, akik azt tartják, hogy a téli nedvesség bőségesen pótolja a beiszapolást. Tudva azonban azt, hogy a beiszapolás főcélja nem az, hogy a csemete nyirkossággal láttassék el, mint inkább az, hogy a föld általa a gyökerek közzé mosatván, ott a penészedést, romlást meggátolja — amire a téli nedvesség nem képes, — semmi körülmények között sem szabad a beiszapolást elmulasztani, még az őszi faültetésnél sem.

Egy másik balfogalom az, hogy az őszzel ültetendő csemetékét a szokottnál mélyebbre kell a földbe juttatnunk, nehogy a télen át az esetleges száraz fagyok a lazított földrétegen áthatolva, a fa-csemeték gyökérzetét megrontsák. Itt is a látszat a való rovására szól. Mert ha igaz is az, hogy a lazított földrétegen a fagy könnyebben lehatol a gyökérzetig, de a mig odajut, bénító erejét elveszíti, tehát ez sem lehet ellenvetés, különösen akkor, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a mélyre jutott gyökerek milyen könnyen tönkre mehetnek, a levegő hiányával.

Ültessük el tehát őszzel is a megfelelő mélységre a csemetékét s inkább elővigyázatul, a száraz fagyok ellen más képen védekezünk. — Tehetjük ezt — tudva a gabona-pólyva vagy szalmatörök azon tulajdonságát hogy a talajt megvédik a fagyok ellen — úgy, hogy az őszzel ültetett csemeték földkerületét a fagy ellen ezzel hintjük be, vagy a mi még biztosabb, gyalogfenyő (boróka) galyaival fedjük be a csemete földkerületét. Ez az utóbbi azért is ajánlatosabb, mert az egereket távoltartja. A mi az őszi elültetésnél a visszavajást illeti, az nem csak hogy nem előnyös, de határozottan káros, mivel az őszzel ejtett sebek nem gyógyulnak, hanem csak be-száradnak. Nyessünk tehát őszzel egyáltalában nem szabad, hanem hagyjunk kell a fát úgy, amint azt előbbi helyéből kiemeltük.

Az őszi faültetés időszaka: október közepe. Egyáltalán az legyen a szabály, hogy inkább előbb, mint utóbb ültessünk, mert számos kísérlet, a tudomány és a tapasztalat is megegyeznek abban, hogy a később, november vagy decemberben elültetett fáknál a siker kétséges s ezeknél a tavaszi fakadásra biztosan számítanunk nem lehet.

MULATTATÓ.

Az üldözöttek.*)

Korunknak nagy szégyenfoltja az a kegyetlenség, melylyel a művelt ember üldözi, pusztítja az állatvilágot. Nincs ország, világrész, melyben elő nem fordulna ez a vandalizmus. Elég bizonyosága ennek az, hogy egyes országokban a jobbérzésű emberek szövetkezetek alapításán fáradoznak, hogy a szegény üldözöttek megvédelmezésével nemcsak a humanizmusnak, hanem a közgazdasági érdekeknek is szolgáljanak.

Nemrég a párisi Trokadero-teremben érdekes felolvasás közt mutatta ki Bourdarie afrikai utazó, mennyire szükséges, hogy az elefántok esztelen pusztításainak véget vessenek. Egyesületébe már eddig is nagyon sokan iratkoztak be. Céljük az afrikai elefántok megvédelmezése és szelidítése. Bourdarie-nak ugyanis az a jelszava, hogy elefántok nélkül nem lehet elképzelni a földművelést Afrikában s földművelés nélkül nem terjedhet a műveltség.

Hogy elefántvédő-egyesületre van-e szükség, arra megfelel Lacy, egy másik afrikai utazó, ki többi közt harmincznyolez európai elefántvadászt említ fel, kiknek mindenike legalább 100, némelyike 500—600 elefántot ejt el. E harmincznyolez vadászhoz járul még száz meg száz vadász, akik szintén nagyon sok elefántot pusztítanak el az agyaráért. Ha ez tovább is így tart, néhány évtized alatt teljesen kivesznek ezek a hasznos állatok.

Hazánkban az erdőirtás mellett az esztelen állatpusztítás is nagyban hozzájárult a nemes vadak ritkulásához. Egyes fajok végleges kipusztulását is csak az a körülmény akadályozta meg, hogy a vadászszenvédelynek legyen mit rakásra puffogatni. Ilyformán a szarvas, őz, nyul nagyon megfogytak. A balatoni fogas kipusztulóban van. Egyes folyókon a rablóhalászat fenyegető módon terjed. A halászati tilalmat mindegyre kijátszák. A tuzok, a magyar pusztáknak hatalmas madara, melyből 1861-ben III. Napoleon császár is vitetett ki néhány családot az állatkertbe, maholnap kivész.

Legkegyetlenebb pusztítást visznek végbe világszerte a madarakban. London, Páris és más világvárosok az ingyencségnek roppant nagy számu madarat áldoznak fel. Említett városokban egy idényben ezrekre menő kilogramm madárhus kerül a piacra. Párisban csupán csak a fenyőrigóból 32

*) Fülel-Szántó Lajosnak az állatvédelem érdekében írott „Az üldözöttek“ című füzetkájából vesszük ki ezt a dolgozatot, amely igen érdekes képet ad az állatok pusztításának óriási arányairól; s közöljük utána az üldözött állatok egy derék tagjának, az életmentő Bundásnak kedves történetkáját is.

ezeret fogyasztanak el. Legszomorítóbb ebben az ügyben az, hogy ezek a madarak mind hasznos, rovarpusztító állatok.

Végzetes sorsa van a madarak vándorlásának is. Nem elég, hogy a szegény vándormadarak 20—30 perzentje az ut fáradalmi, viszontagságai közt elpusztul, hanem egyes országokban hagyományos esellel, kegyetlenséggel ejtik törbe. Különböző készülékekkel, hálóval, főképp a rokkolóval százezreket pusztítanak el. Ez a szégyenletes madárfogás különösen Olaszországban divik, ahol leginkább a füsti fecskékben és fürjekben tesznek irtózatot pusztítást.

A toll- és madárkereskedés révén is megmérhetlen veszedelem hárul a mező- és erdőgazdaságra. Egy szerencsétlen divat felkapta a tollat, azután a madár egyes részeit s végül a madarat, hogy hölgyeinket egy-egy indián törzsfőnök alakjában mutassa be. S hogy ez a kép teljes legyen, holmi macska, mókus, menyét s tudja Isten még miféle bőrök karmos részeivel aggatja tele a gyöngédlekkü nőket, kik nem gondolják meg, hogy egy tollasgallér kedvéért nyolcezer kolibrít ölnek le.

Ez az elitelendő divat nagy pusztítást tesz a madarakban. A párisi nagy tollkereskedők Németországban huszezerrel több tengeliczt, esetleg más tarkaszines madarat rendeltek meg kalapdiszül egy téli idényre. Hivatalosan kimutatták, hogy 25 év alatt, amíg Európaszerte ez az esztelen divat járta, 3000 millió kolibrít s egyéb madarat hoztak Európába Dél-Amerikából, Indiából és Ausztráliából. És még nemrég Angolországba évenként 25—30 milliót; Franciaországba és Németországba közel 150 milliót vittek be. Most, mert a kolibri-bőrök évről-évre ritkábbak és drágábbak lesznek, ismét az európai apró szárnyasokra pályáznak a szivtelen tollkereskedők és így nagy veszteséget okoznak nekünk is, amennyiben a kártékony rovar pusztító madarak hiányában, milliókra menő károk fenyegetik mezőgazdaságunkat.

Érzik ezt mindenütt, hol ez a barbár madárpusztítás van. Magyarországon egyes vármegyék gazdaközönsége panaszos levelekben keresi fel az országos állatvédő-egyesületet, a kormányt, az ornithológusokat, hogy a madárpusztítás miatt terményeik, gyümölcsfáik a legnagyobb veszedelemnek vannak kitéve. Az Egyesült-Államok gazdái is panaszolják, hogy a rovarevő madarak pusztítása rengeteg károkat okoz a földművelésnek. Hoar szenátor indítványára most a törvényhozás kimondta, hogy tilos a kitömött madarakat árusítani és csak oly tollakat lehet árusítani, melyek kitéphetők a madarak károsítása nélkül. Az éneklő madarakat védő társaság Londonban divatáru-üzletet nyitott. Az itt árusított kalapokon nyoma sem lesz madaraknak. Legkevésbé a kitömött egész madárnak. Alkalmazza azonban a tyukok, galambok és más olyan madaraknak tollait, melyek az embereknek táplálékul szol-

gálnak. Anglia legelőkelőbb hölgyei támogatják ezt a tervet.

Bizom a magyar nők nemes érzésében, minden hasznos és szép iránti fogékonyságában, hogy a madárpuczezos divatnak, mely akkora kegyetlenséget és garázdálkodást visz végbe a szegény madarakban, véget fog vetni annál inkább, mivel oly nagy gazdasági károkat is okoz.

Az életmentő Bundás.

Mikor még falun laktam, legszívesebben a Dombi Ferencz tisztartó családját kerestem fel. Alig volt egy-két uriház az igénytelen kis helységben, melynek némi jelentőséget csakis a grófi uradalom adott.

A tisztartóék mindenben a régi magyar tipust képviselték. Gondolkozásukban, tetteikben igazság, őszinteség és egyszerűség sugárzott. Szerettem őket. Csak egyet róttam fel a tisztartónénak: az állatokat nem szerette. Nem, legalább úgy, amint ezt a női gyöngédség is megköveteli.

Egy alkalommal csodálatosan nyilatkozott meg a Gondviselés, hogy a tisztartónét az állatok iránt nemesebb érzésre keltse.

Szép nyári nap volt. Ott hűsöltünk a kertre nyíló verandán. A körülfutó szőlőindák, a lépesőzet előtt elterülő pompás virágszőnyeg, a Maros által határolt szép nagy angolkert, a messziségben elnyúló kékeszínű hegylánc: gyönyörű panorámájával kellemes tartózkodási helyé tették a verandát.

Dombi a hírlapokat nézte, neje valami himzörámán dolgozott, én pedig az öt éves Bélácskának tréfás rimekkel törekedtem a tudományát nevelni. Eközben a Bundás, egy hatalmas, szép, fehér szőrű alföldi kuvasz, lábainkhoz sompolygott s nagy, okos szeméit majd rám, majd a kis fiura emelte.

Zsupsz! Azon veszszük észre magunkat, hogy a tisztartóné a porolópálczával végig húzott a Bundáson s nagy bosszankodással és lármával kikergette a verandából.

A kis Béla majdnem pityergésre fogta. Bizony nekem se tetszett ez a dolog.

— Ugyan, ugyan, asszonyom! hogy képes azt a szegény állatot annyira üldözni. Nem most, több alkalommal győződtem meg erről a bánásmódjáról.

— Ön téved, ha azt hiszi. Én nem üldözöm a Bundást, de tünni nem fogom a házban.

— Talán a szalonban — akarta mondani, asszonyom, mert ezt magam is helyénvalónak látom. De itt a verandán, ez a szegény háziállat jól megférhet, sőt élénkséget nyújt annak a családiás képleknek, melyet most itt alkotunk. És miért ne lehetne itt a Bundás, háztájuk, vagyunk hű öre, a kis Bélához oly csodálatosan ragaszkodó barát, játszótárs, melyről nem egyszer ismerték el, hogy a gyakran kószáló eselédesség helyett, ő őrzi meg a kert virágait és gyümölcseit is.

— Ez mind igaz. Az én felfogásom azonban még nem jelenti azt, hogy az állatokat nem szeretem.

— Inkább csak türi, asszonyom, mert az állatvédelem nagyobb érdeklődést, gondosabb figyelmet és bánásmódot követel. Ne vegye rossz néven, ha őszintén megmondom, hogy kanári madárkain is meglátszik, hogy inkább divatból, mint szeretetből tartja azokat.

— Talán azt akarná, hogy kanári madaraimat az állatvédelem szempontjából szabadon bocsássam?

— Eppen nem. Hiszen a kanáriak és más idegen égbajlati madarak nálunk a szabadban elpusztulnának. De azt már méltán el lehet várni, hogy ezeknek a szegény kis raboknak a fogság keserveit elviselhetőbbé tegyük azzal a gondoskodással, melyet a tisztántartás és jótáplálás igényel.

Beszélgésünket e perczben gyermeksírás, kutyacsaholás szakította félbe.

A tisztartóné rémulten ugrott föl helyéről. A gyermeksírásban Béla hangját ismerte fel, aki időközben környezetünkben észrevétlenül eltűnt.

Alig jutottunk a kert közepéig, a béres ölében hozta a kis fiút. Ruhája csafaró víz volt.

— Szent Isten! Mi történt, János, ezzel a gyermekkel? kiáltott fel a halálraijedt anya.

— A biza, a Maros malomárkába esett a kis urfi s hogy most életben láthatják, azt ne nekem, hanem a Bundásnak köszönjék, instálom.

Aztán János elbeszélte, hogy a kutyacsaholásra az árok felé haladt, melyből a Bundás a gyermeket éppen akkor vonzolta a partra. Ha a Bundás nem lesz, a sebesen rohanó víz a gyermeket menthetetlenül elsodorja.

A tisztartó és neje hálásan simogatták meg az örömeiben ugrádozó kutyát, melynek hűsége, szeretete annyiszor rápirít a humánus emberre.

A Bundás ezután szebb napokra virradott. Sőt egyszer meg is ünnepeltük az életmentő állatot, a mikor a tisztartó egy csinos ezüstlapot akasztott annak a nyakába a következő felirással:

Bélánk megmentőjének, hálánk jeléül. 1885.

Képeinkhez.

Szent Gellért szobra. Ő Felsége a király ezredéves főnállásunk évfordulóján elhatározta, hogy 10 nemzeti hősnök, illetve kiváló férfiu szobrát fogja fölállíttatni az ország fővárosában. Ezek között Szent Gellért püspök szobra már készen áll. Az esküteri hid előtti téren, a Gellért-hegy aljában állítják fel a szobrot, melynek sikerült képét bemutatjuk.

Az öreg és a halál. Mai szép képünk annak az örökszép mesének a megrajzolása, mely a halandó embernek a haláltól, az elmulástól való félelmét bizonyítja. Az élet alkonyatán álló törődött 70 éves öreg kint az erdőn téli tüzelő galyat gyűjt, mikor egy teherre való galyat összeszedett, vállára veszi a köteget és roskadozó léptekkel indul hazafelé. Nem sokáig bírja a terhet, pihenni kell egy kicsit, erőt gyűjteni az öreg tagokba. Pihenés közben zugolódik az agg a sors ellen; elgondolja, hogy ez az élet erő, egészség nélkül nem élet, csak jönne már el az a percz, amidőn a Mindenható kiszólítja az élők sorából! Milyen jó volna megpihenni a hosszú küzdelemteljes élet után! Ahogy így töpreng, a bokrok közül előlép az élet kaszája: a halál és így szól:

— Öreg, életed gyertyája kialvóban, készülő utolsó utadra.

Az öregben, aki az előbb sóvárgott a halál után, fölbredt az életkedv, ekkép rimázkodott a halálnak:

— Hagyj még élni, ne vigyél még örök utamra, inkább segítsd föl vállamra ezt a köteg rőzsét.

Koczkaszámrejtvény.

— Navreczky Józseftől. —

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25

A koczkákban (1—25) úgy helyezendők el a számok, hogy minden sor: felülről lefelé és balról jobbra összeadva 65-öt adjon. A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő október hó 20.

A „Független Ujság“ 40. számában közölt talány megfejtése

„Köllő Miklós.“

Helyesen fejtették meg: Kövály Jánosné, özv. Torma Dánielné, Balazsovics Mariska, Lakatos Angyalka, Blicha Mariska, Horog Klárka, Horváth Sándor, Navreczky József, Winkler János, Baráth János, Balázs János, Szabin István, Borbély Sándor, Nagy Márton, Kóródi András, Diámántstein Samu, Mészáros József, Hódi Imre, Páll Antal, Vajda József, Mihály Sándor, László Endre, ifj. Papp Lajos, Schmidt Jakab, Bardoczi János, Juhász Géza, Mikolejesik András, ifj. Szathmáry Sándor, Stokker Domokos.

A sorshuzásnál Borbély Sándor tanító (Técsőről, Máramaros) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfi Tamás »Közös sors« című székely regényét küldöttük meg.

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kitűnő hazai gyártmány!
1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:
ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT,
BUDAPESTEN,
KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek ≡

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

MAGÁNJÁRÓK
(uti mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyék kívánatra díjmentesen küldetük.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Kiváncsi gazda. Tapasztalat szerint az ürge legsikeresebben kiöntés által pusztítható el. Az eljárás igen egyszerű, amennyiben olyan időben, amikor az ürgek kijárni szoktak, azon lyukakba, amelyeket kijárássra használnak, vizet öntünk s azok vagy bent pusztulnak, vagy pedig onnan kibujva, könnyen agyonüthetők. Czélszerű még a következő eljárás is: az ürge lyuknál egy kis czövek avagy bot verendő le, melyre zsinemből hurok készítenőd, ebbe a lyukból előbuvó ürge rendszeren megfordul s a hurok által megfojtatik. — R. M. urnak Homok. Kikoriczát lónak legezélszerűbb zuzva, egészszemű zabbal keverve és szecskával kevert állapotban szárazon nyujtani. — Ifj. Kota Sándor urnak. 1. Alkalmilag sorát

ejtjük. 2. A vetőmagnak üszög elleni csávázása sikeresen a következőképen eszközölhető: A csávázandó gabona 12 órahosszat hagyandó 0.5%-os rézgálicz-oldatban (100 l. víz 0.5 kgr. rézgálicz) a folyadék mintegy 4 ujnyira fedje a gabonát. A 12 órás ázás után a rézgáliczoldatot leöntjük a magvakról s ha porüszög ellen csávázunk, ugy erre még mésztejet öntünk 1 métermázsza gabonára 110 l. vizet és 6 kgr. égetett meszet számítva. Ebben öt percig forgatva a gabonát kivesszük, vékonyan elborítjuk s kevés kiszáradás után már fel is használhatjuk. — **Sorsjegyekről.** T. S., Proszapuszta. K. J., Nagy-Kanizsa (Baros p. u.). B. S., Sánta. Sz. J. uraknak. Sorsjegyeik nem huzattak ki.

A „Független Ujság” szerkesztésére felügyel:

RUBINEK GYULA,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára.

Budapesti piaci árak.

Budapest, 1900. október 13-án.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 15.10—15.80 K. *Rozs* 13.40 K-tól 13.55 K-ig. *Árpa* 10.80 K-tól 11.40 K-ig, jobb minőségű 14.50 K-tól 15.50 K-ig. *Zab* 11.60 K. *Tengeri* 12.40 K

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	26.40	25.00	23.60	22.40	22.00	20.80	19.00	16.00	11.60

Buzakorpa finom 8.60 K, durva 8.80 K.

Egyéb magvak: *mák* 30—60 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 14—20 K, aprószemű 12—18 K, *tarka* 12—20 K, *lencse* 34—56 K, *borsó* héjas 20—24 K, *lóhere* 112—120 K, *lucerna* 56—60 K, *baltacim* 24—26 K.

Takarmányvásár. Réti széna 360—600 fillér, muhar 500—520 fillér, zsupszalma 280—290 fillér, alomszalma 260—300 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlalt ürű 38—48 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 97—98 fillér, 280—300 kg.-mos 97—98 fillér, öreg 300 kg.-on túli 99—95 fillér, szerb 90—96 fillér.

Marhavasár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 66—74—, középminőségű 58—64—, alárendelt minőségű magyar ökör 50—56—, jobb minőségű

A budapesti marhavasártéri vásár-pénztár részvénytársaság:

szarvasmarha, borju, juh, kecske, bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kíséző nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő

előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasúti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „Vásárpénztár—Budapest.”

magyar és tarka tehén 40—64.00, magyar tehén középminőségű 40—64.00, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 40—64.00, szerbiai ökör jobb minőségű 48—61—, kivétel —, középminőségű 36—46—, szerbiai bika 44—62—, szerbia bivaly 30—44—, kiv. 50— koronáig métermázsánként élőszuliban 110 borju 66—88 K.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2.40—2.50 K, eszírke 1.10—1.40 K, kappan hizott 0.00 K.—0.00 K. Rucza 4.00—5.00 K. Lud hizott 10—12 K. Pulyka sovány 4—5 K.

Tojás alföldi 66—68 K, erdélyi 64—66 K, lánként. Tea, tojás 100 drb 5.00—5.30 K.

Tejtermékek. Teavaj 1.60—2.00, tejföl 56—60 fillér literenként, főzővaj 1.00—1.40 K, tehénturó 10—20 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0.00—0.00 1 q 0.00—0.00, Petrezselyem 100 kötés 0.00—0.00, 1 q 0—0—, zeller 100 drb 1.40—2.20, karalábé 1.40—2.00, vöröshagyma 100 kötés 8—9—, 1 q 50—90—, foghagyma 16—28—, vörösrépa 100 drb 1.00—1.60, fehérrépa, fejeskáposzta 8—12—, kelkáposzta 100 drb 1.60—2.40, vöröskáposzta 8—14—, fejesaláta 1.80—2.00, kötött saláta 1.00—1.80, burgonya rózsa 1 q 3.40—3.60, sárga 3.20—4.00.

Olcsón eladó!

12 darab emdeni faj lud, 5 darab 2 éves tojó és gunár darabonként 10 korona, 7 darab idej kelésű tojó és gunár darabonként 7 korona. A ludak **igen szépen fejlettek.** Megkeresések

Gyenes József

tanító úrhoz intézendők 554

Szolnok, Batthyányi-utca 13. sz.

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig 20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat bármikor, pénzüintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körút 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosok által is ajánlott intézetünk tíz évi fennállása óta 50.000.000 frunyi kölcsönt szavaztatott meg.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (VII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1900. november hó 15. és 16-án tartatik meg. A huzások a Magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1900. évi október hó 14-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay.

Hazay.

A NAGY KRACH!!

New-York és London az európai szárazföldet sem hagyták kiméletlenül és így egy nagy ezüst-áru-gyár kényszerítve lón egész készletét a munkaerőnek nagyon csekély megértése ellenében eladni. Én vagyok felhatalmazva ezen megbízás keresztülvételére. Ennélfogva mindenkinek megküldöm a következő tárgyakat csupán **frt 6.60** megtérítése ellen és pedig:

- 6 drb legfin. asztali kést valódi angol pengével,
- 6 drb amer. szabadalm. ezüst-villát egy darabban,
- 6 drb amerikai szabadalmazott ezüst evő-kanalat,
- 12 drb amerikai szabadalmazott ezüst kávé kanalat,
- 1 drb amerikai szabadalmazott ezüst-levesmerőt,
- 1 drb amerikai szabadalmazott ezüst-tejmerőt,
- 6 drb angol Victoria-alsó-tálcát,
- 2 drb feltűnést keltő asztali gyertyatartó,
- 1 drb theaszűrőt,
- 1 drb legfinomabb cukorszórót.

42 darab összesen csak **6 frt 60 kr.**

A fenti összes **42** tárgy ezelőtt 40 frtba került és most ezek **frt 6.60** minimális áron kaphatók. — Az amerikai szabadalmazott ezüst teljesen fehér érez, mely az ezüst színt 25 évig megtartja a miért jótállás vállalatik. A legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés

nem szédelgésen

alapul, mely szerint ezennel nyilvánosan kötelezem magamat, mindenkinek, akinek az áru meg nem felel, az összeget minden akadály nélkül visszafizetni; és senki se mulassza el ezen kedvező alkalmat, hogy ezen diszganitúrát megnézzze, mely pompás

nász- és alkalmi ajándék

ajándékol minden jobb háztartás részére kiválóan alkalmas. Kapható csupán:

HIRSCHBERG A.

szabad. amer. ezüstkivitel. áruház
Wien, II., Rembrandstrasse 19/6.

Szétküldés a vidékre utánvétellel, vagy az őszi előleges beküldésével. Tisztító por hozzá 10 kr. Csak a mellékelt védjeggyel valódi (egészségi arz.)

Kivonat az elismerő iratokból:
Az első küldeményül nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát.

Kalocsa. Majorosy János, kanonok.
A küldeményt vettem s nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krért.

Kolozsvár. Bánffy báró ő exczell.
Beesés evőszóköküldeményét megkaptam, melylyel nagyon meg vagyok elégedve és kérem, még egy olyan garnitúrát, 44 drb amerikai szab. ezüsből utánv. küldeni.
Bozovics, Kr.-Szörénym. Keresztes S. főszolgabíró.

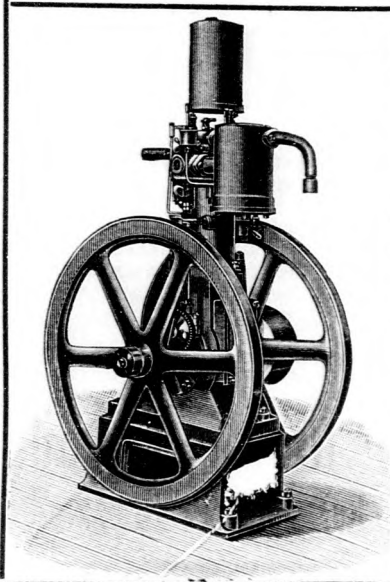
Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N .

Petroleum és benzinmotoraink,

Msz. 17.

petroleum és benzin
lokomobiljaink

(Bánki és Csonka szab.
rendszere.)

**adómentes ásványolajjal
a legolcsóbb
hajtóerő.**

Hatósági engedély
nélkül

bárhon felállítható.
nem tűzveszélyes,
egyszerű, tartós
szerkezetű,
gépszere nincs
szükség.

Árjegyzéket kívánatra küldünk.

77567—900. sz. II-ra.

Hirdetmény.

A kisbéri m. kir. áll. ménesbirtoknak 1900—1901. évi

3500 q. tengeri

400 q. malátacsira

800 q. szárazmoslák

500 q. olajpogácsa

3000 q. goromba busa korpa és

1200 q. takarmányárpából álló erőtakarmány

szükségletének biztosítására folyó évi október hó 23-án a ménesbirtok igazgatóságának zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Pályázók egy koronás bélyeggel és 5% bánatpénzzel felszerelt ajánlataikat legkésőbb

október hó 23-án délelőtt 10 óráig

a ménesbirtok igazgatóságánál Kisbéren nyújták be.

A részletes feltételek a gazdasági főigazgatónál (Budapest, földmivelésügyi miniszteri um II. emelet 80. sz. ajtó) és a ménesbirtok igazgatóságánál megtekinthetők.

Budapesten, 1900. évi szeptember hó 23-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.
Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
 figyelmét
a budapesti
gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S Társa
 Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

ALFA SEPARATOR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
 vezelői PFANHAUSER A.
ALFA-SEPARATOROK (LEFÖLÖZŐ-GÉPEK)
 MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
 Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * BUDAPEST *
 V., Báthory-utca 4. szám.

TERMÉNYEINK ÉRTÉKESITÉSÉT

bizzuk a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉRE BUDAPEST,
 V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31.

Szuperfoszfátot,
kénsavas-kállit, kénsavas-ammont, kovasavas-kállit (dohánytrágyázásra)

kénport, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

r é z g á l i c z o t 98-99%

legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köstelek.)